



Seat No. : _____

TI-101

B.A. Sem.-I

May-2013

Sanskrit (EC-I-103)

श्रीमद् भगवद्गीता (अध्याय १-६)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

१. (अ) आत्मान्नी अमरता विशे विवेचनात्मक नोंध लखो. ७
- अथवा**
- टूंकनोंध लखो.
- (१) अर्जुनविषाद योगः ।
- (२) स्थितप्रज्ञस्य लक्षणानि ।
- (ब) नीयेनामांथी गमे ते अेक श्लोक विस्तारथी समजावो : ४
- (१) कुलक्षये प्रणश्यन्ति कुलधर्माः सनातनाः ।
धर्मे नष्टे कुलं कुत्स्नमधर्मोऽभिभवत्युत ॥ १-४० ॥
- (२) कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।
मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि ॥ २-४७ ॥
- (क) नीयेनामांथी गमे ते अेक पर शब्द नोंध लखो : ३
- (१) आततायिनः
- (२) मात्रास्पर्शाः
२. (अ) श्रीमद् भगवद्गीताना अध्याय-३ (कर्मयोग)नो सार लखो. ७
- अथवा**
- टूंकनोंध लखो.
- (१) कर्म-अकर्म-विकर्म ।
- (२) अवतारवाद
- (ब) नीयेनामांथी गमे ते अेक श्लोक विस्तारथी समजावो : ४
- (१) यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः ।
भुञ्जते ते त्वघं पापा ये पचन्त्यात्मकारणात् ॥ ३-१३ ॥
- (२) श्रद्धावांल्लभते ज्ञानं तत्परः संयतेन्द्रियः ।
ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधिगच्छति ॥ ४-३९ ॥
- (क) नीयेनामांथी गमे ते अेक पर शब्द नोंध लखो : ३
- (१) विविधाः यज्ञाः ।
- (२) चातुर्वर्ण्यम् ।

૩. (અ) શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતાના અધ્યાય-૫ (કર્મસંન્યાસયોગ) પર નોંધ લખો. ૭
- અથવા**
- ટૂંકનોંધ લખો.
- (૧) ધ્યાન ધારણાના ઉપાયો.
- (૨) યોગભ્રષ્ટની ગતિ
- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક શ્લોક વિસ્તારથી સમજાવો : ૪
- (૧) સાંખ્યયોગી પૃથગ્બાલા પ્રવદન્તિ ન પળ્ડતાઃ ।
એકમપ્યાસ્થિતઃ સમ્યગુભયોર્વિન્દતે ફલમ્ ॥ ૫.૪ ॥
- (૨) અસંશયં મહાબાહો મનો દુર્નિગ્રહં ચલમ્ ।
અધ્યાસેન તુ કૌન્તેય વૈરાગ્યેણ ચ ગૃહ્યતે ॥ ૬.૩૫ ॥
- (ક) નીચેનામાંથી ગમે તે એક પર શબ્દ નોંધ લખો : ૩
- (૧) સમર્દશિનઃ ।
- (૨) નવદ્વારે પુરે દેહે ।
૪. (અ) મહાકાવ્યના લક્ષણો આપી નૈષધીયચરિતમ્નું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૭
- અથવા**
- કાલિદાસરચિત મહાકાવ્યોનો પરિચય આપો.
- (બ) ભારવિના જીવન વિશે માહિતી આપો. ૪
- અથવા**
- શિશુપાલવધમ્નું કથાવસ્તુ
- (ક) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૩
- (૧) રઘુવંશ મહાકાવ્યમાં સર્ગોની સંખ્યા કેટલી છે ?
- (૨) મલ્લિનાથે કુમારસંભવના કેટલા સર્ગ સુધી ટીકા લખી છે ?
- (૩) 'કિરાતાર્જુનીયમ્' ના નાયકનું નામ આપો.
૫. (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ લખો : ૭
- (૧) અર્જુનના ધનુષ્યનું નામ આપો.
- (૨) કોને શસ્ત્રો છેદી શકતા નથી અને અગ્નિ બાળી શકતો નથી ?
- (૩) શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનને કઈ ત્રણ બાબતો માટે કર્મ કરવા કહે છે ?
- (૪) અવિનાશી યોગનું જ્ઞાન ભગવાને સૌ પ્રથમ કોને કહ્યું ?
- (૫) સંન્યાસી કોને કહેવાય ?
- (૬) યોગારૂઢના વૃત્તિશૂન્ય ચિત્તને કોની ઉપમા આપવામાં આવી છે ?
- (૭) મહાકાવ્યમાં સર્ગોની સંખ્યા ઓછામાં ઓછી કેટલી હોવી જોઈએ ?
- (બ) જોડકાં જોડો. ૭
- | અ | બ |
|------------------------|--------------------|
| (૧) સુઘોષઃ | (a) કર્મયોગિનઃ |
| (૨) પાળ્ડવાનાં સૈન્યમ્ | (b) સમર્દશિનાઃ |
| (૩) જનકાદયઃ | (c) વિદ્વદૌષધમ્ |
| (૪) વિવસ્વાન્ | (d) નકુલસ્ય શબ્દ્ઃ |
| (૫) પળ્ડતાઃ | (e) ચઞ્ચલમ્ |
| (૬) મનઃ | (f) પર્યાપ્તમ્ |
| (૭) નૈષધમ્ | (g) સૂર્યઃ |